

অদৃশীয় আকাৰ পিছত

- মন্দিয়া পাল
দ্বিতীয় শ্ৰেণী

মই সৰুৰে পথাৰ পুতলা বহুত ভাল
পাইছিলোঁ। মোৰ ঘৰত কেইবাটাও
পুতলা আছিল, কিন্তু তথাপি

কেতিয়াবা দোকানৰ শেলফত থকা কিছুমান
পুতলা দেখিলে মনটো বেলেগ ধৰণেৰে
আকৰ্ষিত হয়।

এদিন মই চাৰ লগত বজাৰলৈ গৈছিলোঁ। তাত এটা
দোকানৰ আগত মোৰ চকু হঠাৎ এখন পুতলাত
থলকি প'ল। সেয়া একেবাৰে বেলেগ ধৰণৰ
আছিল - সুন্দৰ কাপোৰ, দীঘল চুলিখিনি আৰু
একেবাৰে জীৱন্ত যেন মূৰ্ছাখন।

মই কিছু সময় ধৰি সেইটো চাই থাকিলোঁ।
এনে লাগিছিল এইটো পুতলা যদি মোৰ হয়, তেন্তে
মই কিমান সুখী হ'ম।

মই মাকক লাহে লাহে ক'লোঁ - "মোক এইটো
লাগে।"

ম্মা অলপ সময় চুপা থাকিল, তাৰ পিছত ক'লে -
"এতিয়া নহয়, পিছত ল'ম।"

মই বাহিৰে একো নক'লোঁ, কিন্তু তিওৰত
মোৰ মনটো অলপ ভাঙি প'ল। বজাৰৰ পথাৰ
উভতি আহোঁতে মই বাৰে বাৰে সেই পুতলাটোৰ
কথা ভাবি থাকিলোঁ।

তাৰ পিছত কেইদিন ধৰি মই সুযোগ-পালেই
সেই দোকানলৈ গৈ চাই আহিছিলোঁ -
পুতলাটো এতিয়াও আছে নে নাই।

ঐতিহাসে মই মনে মনে আকা কৰিছিলোঁ - "হয়তো
আজি মাকে কিনি দিব।" কিন্তু সেইটো নহ'ল।

এদিন মই আকৌ দোকানে গ'লোঁ... কিন্তু এইবাৰ
সেই ঠাইখন খালী আছিল। দোকানে ক'লে - "দুতলাটো
ইতিমধ্যে বিক্রী হৈছে।

সেই মুহূৰ্ত্ত মোৰ মনতে একেবাৰে নিস্তব্ধ হৈ প'ল। কিছু-
দিনে মই অসম দুখী হৈ থাকিলোঁ। একেবাৰে লাগিছিল
ঘিণ্টে ইমান ভাল দাইছিলোঁ, সেইটো মোৰ নহ'ল। লাহে লাহে
মই সেইটো কথা এৰি দিবলৈ চেষ্টা কৰিলোঁ।

তাৰ পিছত এটা উৎসৱ দিনা মোক এটা পেকেট দিলে।
ক'লে - "এইটো তোমাৰ বাবে।"

মই অসম আচৰিত হৈছিলোঁ। পেকেটত পুৰি মই মই
একেবাৰে শ্বাকি গ'লোঁ। ভিতৰত এটা দুতলা আছিল -
আপৰটোতকৈ বেছি সুন্দৰ বেছি যুলেৰে আৰু থোয়া মই
সেইটো হাতত লৈ বহুত সময় হুমে থাকিলোঁ। তাৰ পিছত
লাহে লাহে হাঁহি উঠিলোঁ।

সেই মুহূৰ্ত্ত মোৰ মনত এটা কথা আছিল -
ঘিণ্টে মই ইমান দিন ধৰি বিচাৰিছিলোঁ, সেইটো পালে হয়তো
মই এই দুতলাটো কেতিয়াও নাখালোঁ হৈছিল।
সেইদিনা মই সঁচাকৈ সুখিলোঁ - আমি ঘিণ্টেৰ বাবে ইমান
আকা কৰি থাকোঁ, সেয়া সদায় আমাৰ বাবে সঠিক নহয়।
কেতিয়াবা আমি নোপোৱা মানে হেৰুৱা নহয়.....

সেয়া হয়তো কেৱল এটা সময় -
যেতিয়া আমাৰ বাবে তাৰপৰা ভাল কিবা আৰ্জিবলৈ সক্ষম
হৈ থাকে।

পোহৰৰ আঁচ

- লিখিত দে
দ্বিতীয় শাস্তাধিক

গাঁওখনৰ নাম আছিল সৰুবিলা। পাহাৰ আৰু জংঘলৰে ঘেৰাও কৰা সেই গাঁওখনত বিদ্যুৎ নাই, ডাঙৰ বাস্তা নাই- কিন্তু মানুহৰ মনৰে পোহৰৰে ভৰম্পূৰ আছিল।

বিমা সেই গাঁওখনৰ এগৰাকী ছাত্ৰী। তাইৰ সপোন আছিল ডাঙৰ হৈ শিক্ষিকা হোৱাৰ। কিন্তু সন্ধ্যা হ'লেই অন্ধকাৰ গাঁওখনত লাগি আহে আৰু পঢ়াৰ বাবে সোহৰ বিচাৰি তাই কেতিয়াবা দেউতাৰ লগত তেলৰ বাতি জ্বলাই কষ্ট কৰি পঢ়িছিল। কিন্তু বিমাই নিজৰ লক্ষ্যৰপৰা আঁতৰি যোৱা নাই। সপোন পূৰণ কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল।

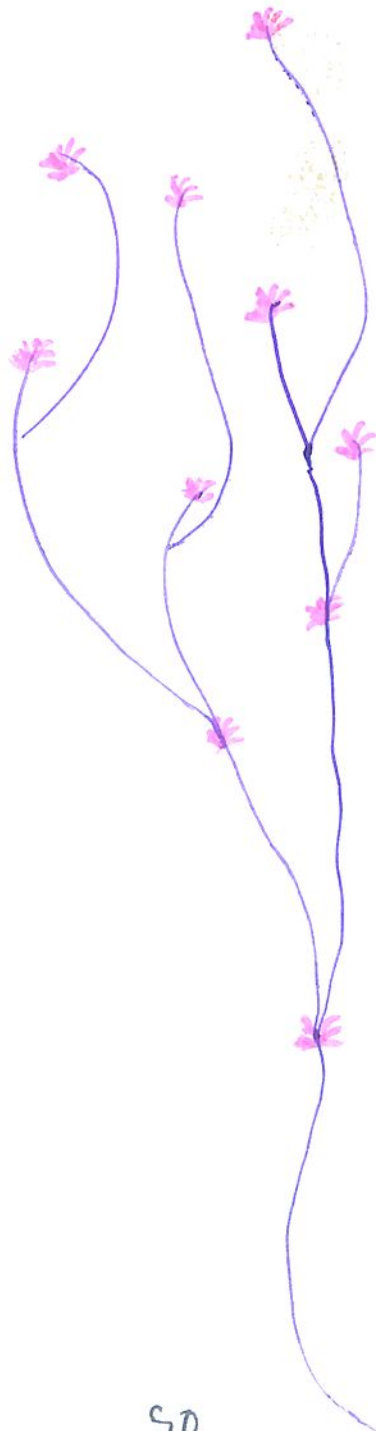
এদিন গাঁওখনত এজন নতুন মানুহ আহিল। তেওঁৰ নাম আছিল অমল শৰ্মাকীয়া। তেওঁক সকলোৱে অমল দা বুলি মাতে। তেওঁ ক'লে, "মই সৌৰশক্তিৰ পোহৰ আনিব খোজো।" মানুহৰে অশ্রম সন্দেহ কৰিলে, কিন্তু বিমাৰ চকুত আঁজা জ্বলি উঠিল। বিমা নিজৰ সপোন জ্বলাই জ্বলিব দাৰিব বুলি আঁজা কৰিলে।

কেইদিনমানৰ ভিতৰত, অমল দাই কেইবাটাও ঘৰত জৰু সৌৰ বাতি ল'গালে। সেই সন্ধ্যাত অশ্রম-বাৰৰ বাবে বিমাই নিজৰ ঘৰতে উজ্বল পোহৰত বহি মেমি পঢ়িবলৈ বহিল। তাইৰ চকুত আনন্দত

চকুপানী ভিলিকি উঠিল।

বছৰ কিছুমান সিহঁত, বিমা সৰ্চাকৈয়ে
গাঁওখনৰ স্নেহময় জিঞ্জিৰা হ'ল। এতিয়া অহঁৰ
শ্ৰেণীকোঠাত পোহৰ মাত্ৰ বাতিৰে লহয়—
সপোন আৰু জিঞ্জিৰাৰো পোহৰে ত্ৰে-দূৰ।

জিঞ্জিৰা : সৰু এটা পোহৰে তাৰ সপোন
গঢ়ি তুলিব দাৰু।

Biki Bora

প্রতিভা

- অমিয়া হান্নিমা
স্বাভিক চক্ৰমা স্বাণ্যাসিক

সা-ৰে-গা-মা-পা-ধা-নি-তাঁ। আঁতাইকেইটি স্বৰৰ
সৈতে দাৰিচিত আছিল তাই। 'সা-ৰে-গা-মা'ৰ সৈতে
কি যে এক আত্মিক স্নেহ আছিল তাইৰ। দেউতাকে
অফিচৰপৰা ঘৰলৈ আহি পোনে পোনে খোজ লৈছিল
স্বাৰ্গীয় কোঠালৈ। অৰ দাছত, দেউতাকৰ সুৰীয়া আঙুলি
পৰাওত, হাৰমনিয়ামৰ স্পুৰ লহৰত স্নান দাই উঠিছিল
নিশ্চুপ। ঘৰখন। ঘৰৰ সকলোৰে আহি থুপ গাইছিলি-
দেউতাকৰ স্তব্ধ। সুৰীয়াৰে মৰিয়াত বহি সপাৰিহালে
পীতৰ আশ্বাসত লাগিছিল। স্নেহেৰে জীপাল হৈ
উঠিছিল তেওঁলোকৰ স্মৃতিত সন্ধিয়া, সুৰীয়া সময়ৰ
সুৰীয়া স্মৃতি তাই যেন ক'বাত উঠি - তাই যাব খোজে।

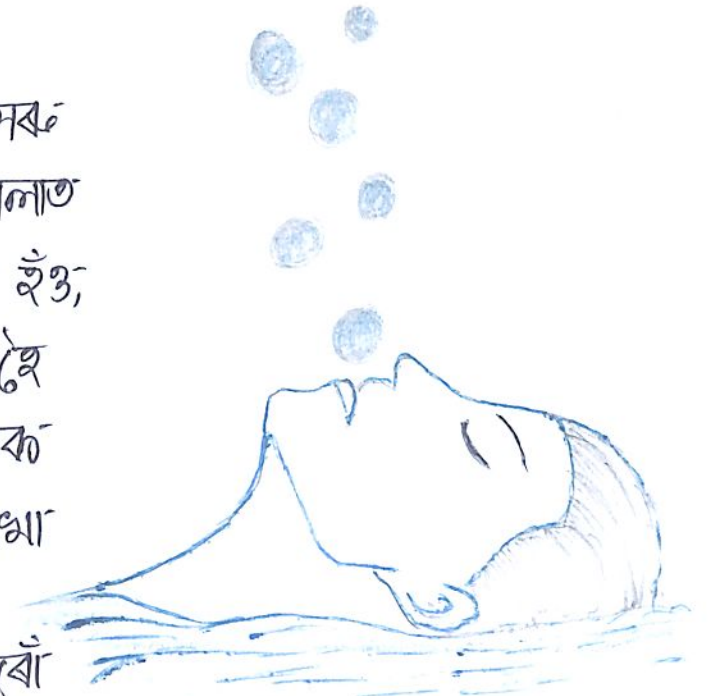
“বাগিনী, কি কৰি আছা ইয়াত অকলে-অকলে?”

সোণক টিউচনৰপৰা দুটা দিয়াৰ সময় হৈছে লহৰ। লৈ
আহাৰে যোৱা আদি অফিচত যিহে গাটনি হ'ল। এক
ছেকেণ্ডো আৰু বাহিৰলৈ ওলাবলৈ মন নাই। অ'আৰু
শুনাচেন, মোৰ যো নীলা বৰুৰ সেই চাৰ্টটো পুই দিবাচেন,
স্নায়ে দিয়া চাৰ্ট, পিছিবলৈ বৰ আৰাম জালা। অ'আৰু
আদি ষাঠি দানীৰ আৰু কাৰ্ট থাম দেই, থুনায়াৰে বনাৰ,
নিমথ বোটি নিদিবা। যোৱা যোৱা এতিয়া সোণক লৈ আহা।
-ৰাজীৱৰ কথাবোখত তাইৰ কাণখনে সহায় দিলে নে নাই,
নাথানে, তাইৰ চকুখুৰিয়ে স্নাথোন দেউতাকৰ হাৰমনিয়ামখন
বিচাৰি আছিল।

নদীয়ে যদি কথা কয়...

প্রিয় নদী,

মই এখন নদী - প্রকৃতিৰ এক সৰু
অথচ অমূল্য সৃষ্টি। পাহাৰৰ কোলাত
জন্ম লৈ মই খীৰে খীৰে তাৰে ইঁও,
বন - জংঘল, গাঁও - নগৰ পাৰ হৈ
জীৱন বিলাই আগবঢ়ো। তোমাক
চালে মোৰ নিজৰ স্ৰষ্টিছৰী দেখা
যায়, কাৰণ তোমাৰ দৰে মইও
জীৱন দিওঁ, লালন - পালন কৰোঁ

আৰু সহনশীলতাৰে সকলো অহোঁ। তুমি এখন ঘৰ গঢ়, প্ৰথম
সমাজ গঢ়। তোমাৰ স্নেহ, ত্যাগ আৰু সহানুভূতিয়ে সকলোক
একেসঙ্গে বান্ধি ৰাখে। তেনেদৰে মইও মোৰ পানীৰে কৃষি
উৰ্বৰ কৰোঁ, জীৱ-জন্তুক আশ্ৰয় দিওঁ আৰু মানুহৰ জীৱন
সহজে কৰোঁ। তোমাৰ দৰে মইও নিৰাৱে কাম কৰোঁ - কোনো
স্ৰাতিদানৰ আকা নকৰাকৈ।

কিন্তু, প্রিয় নদী, আমাৰ দুয়োৰে জীৱনত এটা মিল আছে
আমাক বহু সময়ত অবহেলা কৰা হয়। তোমাৰ মৰ্যাদা
কেতিয়াবা লঙ্ঘিত হয়, তোমাৰ কলুষৰ দমন কৰা হয়।
তেনেদৰে মোকো মানুহে অপব্যৱহাৰ কৰিছে - মোৰ পানীত
মল - মূত্ৰ, মাস্টিক আৰু বিসাকু পদাৰ্থ পেলাই মোক
অসুস্থ কৰি তুলিছে। মোৰ স্বচ্ছতা হেৰাই গৈছে, মোৰ

জীৱনশক্তি জীৱন হৈ দৰিদ্ৰ।

তুমি, তুমি যেনে জীৱিকাৰী, তেনেদৰে মইও প্ৰাকৃতিক
নগৰী। সকলো বাধা অতিক্ৰম কৰি মই আগবাঢ়ি থাকোঁ।
তোমাৰ সাংগ্ৰাম মোক অনুপ্রাণিত কৰে। তুমি যদি নিজৰ
অধিকাংশ বাবে দুঃস্থ হওঁ, তেন্তে সমাজত দৰিদ্ৰতা নিশ্চিত।
আৰু জানক যে যদি মোক সন্মান কৰে, তেন্তে পৃথিৱী পুনৰ
সেউলীয়া আৰু সুন্দৰ হ'ব।

মই তোমাক ক'ম - "নিজৰ স্বল্প বুজা, নিজকে সন্মান
কৰা।" তুমি কেৱল ঘৰৰ লহয়, সমগ্ৰ সমাজৰ জীৱিকা
লগতে মোকো মনত ৰাখা। মোৰ দাতা বিস্তৃত ৰাখা,
মোৰ দাতা গঢ় বোধনা কৰা, প্ৰকৃতিক ৰক্ষা কৰা।
তুমি আৰু মই দুয়ো পৃথিৱীৰ দুই জীৱিকাৰী প্ৰাণী,
একেলগে থাকিলে পৃথিৱী অধিক সুন্দৰ হ'ব।
জৈৱত মোৰ প্ৰেৰণা আৰু - তুমি যেন আগবাঢ়ি
যোৱা, তেনেদৰে মোকো বাঁচিবলৈ দিয়া। আমাৰ
প্ৰাণত আৰু সুৰক্ষাৰ আগলুক প্ৰক্ৰমাৰ ত্ৰিভুজ
নিৰ্মাণ কৰিব।

অশেষ স্নেহেৰে,
তোমাৰেই, নদী

নিবନ୍ଧ

- শ্ৰীয়া খানিকৰা
ভূৰ্থ ধান্দামিকা

হে নাৰী, তুমি যে হৃদয়ৰ
সৰোত্ম সুৰ্টি,
ক্ৰমাৎ 'স্বপ্না' তুলনা
কৰিব পাৰিব
ভোমাৰ অক্ষীয়া সুৰ্টি ?
লোমাৰি,
লোমাৰি নাৰী,

আমাৰ দৰে ভোমাৰ বিশালতা,
বগৰা দৰে ভোমাৰ চপ্ৰতলতা,
সাগৰৰ দৰে ভোমাৰ সৰীষতা,
পৰ্বতমাণ্ডলৰ দৰে ভোমাৰ ওমকাংমা,
তুমি অনুপম নাৰী,
তুমি অনুপম ।

দৃষ্টিত স্নানি
অক্ষীয়াত স্নানি
হৃদয়ত স্নানি
অথচ,

শ্ৰীয়া মা'ভাৰে সকাভাৰে স্ত্ৰীয়াই ভোমাৰ ।

নাৰী তুমি নিবন্ধি সুঁতি হোৱা
লোমাৰি হে হোৱা
অন্যৰ সূৰে - সূৰে,
অনু জালে - জালে ॥

ମା

- ଭଲଟି ଟାଣିଦି
ମାତକ ଚୁଞ୍ଚି ଶାମଲୀକା

ମା, ତୁମି ଶୋର ମରାମର ଡରା,
କରକର ତୁମି ଏଧନ ସରା ।
ତ୍ରାମାର ଦୋଳାର ନାଟି କରୁ ସୁଧ,
ନାହାରି ଯାଉଁ ଜୀବନର ଅନନ୍ତ ସୁଧ ।

ତୁମି ଶୋର ଜୀବନର ଅନ୍ତର ମାତ,
ମାତାୟ ଶାନ୍ତିର ଶୋର କରୁ ଡାକ ।
ତୁମି ଶୋର ନାହିଁ ଶୋର ଛାଁ,
ଶୋର ପ୍ରାଣିଧାନ ମାତ୍ରାଣ
ତୁମି ଓ' ମା ।

ମା, ତ୍ରାମାର ବେନେରୀ କରକ
କ'ତା ବିଜାରି ନାମାଟି ଓଡ଼େଟି ଜୀବନ,
କରକର ମରାମର, ତ୍ରାମାର ଦୋଳାର
ପୁନର ଲ'ଗା ଭନନ ।

ମା, କିହେର ଓ'ନାମା ତ୍ରାମାର ?
କିହେର ମୁକ୍ତିର ତ୍ରାମାର ?
ଏହି ସରନୀଧାନେହି ତ୍ରାମାର
ତ୍ରାମାର କାହାର,
ତ୍ରାମାର କରକର,
ତୁମିହେହି ମୁକ୍ତି,
ତୁମିହେହି କରକର
-ତ୍ରାମାରୁହି ବିଲୀନ ହୁ
ଶୋର ଓ'ନାଦି - ଭନାଦି ॥

নাৰী এখন অবিৰাম বৈ ঘোৱা নদী

- দিব্যা কুম্ভাৰী সিং (দ্বিতীয় শাল্মাশিক)

তুমি বৈ ঘোৱা নদী এখনলৈ কেতিয়াবা মন
কৰিছানে?

এখন বৈ ঘোৱা নদী আৰু এজনী নাৰীৰ
জীৱন একেই, নহয় জানো?

যিদৰে এখন নদীয়ে হাজাৰ দুখ-বিষ নিজৰ
স্বকৃত বাধা কেতিয়াও শমকি নৰয়,

ঠিক তেনেদৰে এগৰাকী নাৰীয়েও নিজৰ যাত্ৰা,
অপমান, কষ্ট পাহৰি নদীৰ দৰে বৈ যায়,
অবিৰাম বৈ যায়।

কিন্তু কোনোবাই বুজে নে তাইৰ হৃদয়ত ধূপ ছাই থকা
দুখ - কষ্টবোৰ?

কোনোবাই লক্ষ্য কৰিলে তাইক পৰিধান কৰোৱা
সেই মোহাৰ জীকলিবোৰ?

তাৰ উত্তৰত থকা কষ্টবোৰ কেয়ল
তায়ে বুজি পায়।

তাই নিজৰ কষ্ট বুজি, নিজৰ জীকলি
ভাঙি, নিজৰ জীৱনত আগবাঢ়ি যায়।

নিজৰ জীৱনত বৈ যায়,

নিজৰ দুখ ত্যাগ কৰি যায়,

তাই নদীৰ নিচিনা অবিৰাম বৈ যায়,
কেবলম বৈ যায়।

ফাগুন

- হৃদয়ন ভূষণ
শ্রীশ্রী দ্বিতীয় খানন্দাসিন

ব্যস্ত অস্বস্ত

তলস্বা ফুল চাঁওতে অবা শুকন

নাওখিলা বেদনাক আঁওকান কবি

ভবিষ্যে গৰকি আহিলি একু বেমা.....

ভূধিবৰ যে আহি নাই.....

কেনে আছ.....??

ফাগুনে বাক তোক আমনি কৰিছে নি.....??

কিনো কবি.... উত্তুৰা ফাগুনৰ এইয়া

বনিয়া বতাহ

পদূলি ঢাকি পলাশ অৰিছে.....

পলাশৰ বঙা বঙা বুকুত ডাঠকৈ

লাগিছে.....

আইৰ কপালৰ তেজুৰকনো চাগে

নিওই মাৰ্কেতে এনেকৈয়ে

ডিম্বিকিছিল.....

কপালৰ বাগ্গনী বোমিটোৰেও চাগে

নিওইৰ বুকু এনেকৈয়ে হেঙুল কবি

ভুলিছিল.....

কিমান যে বিখাদ.....!!

তলস্বা শুকন নাওখিলা যেন মোৰ

আইৰ আহি নবা মেউজীয়া

কানোৰগাজ.....

এতিয়া বগা আজঘোৰত স্বেগ বহি

শুকন নাওৰ স্মুৰা ঙ্গ খৰিছে.....

ফাগুনৰ আহি নাই.....

ব্যস্ত ফাগুন...

বাক মাৰি খবৰ লৈ ঘাবি.....

এলাগী মদৰষো আহে স্বেগ

কাহিনী.....

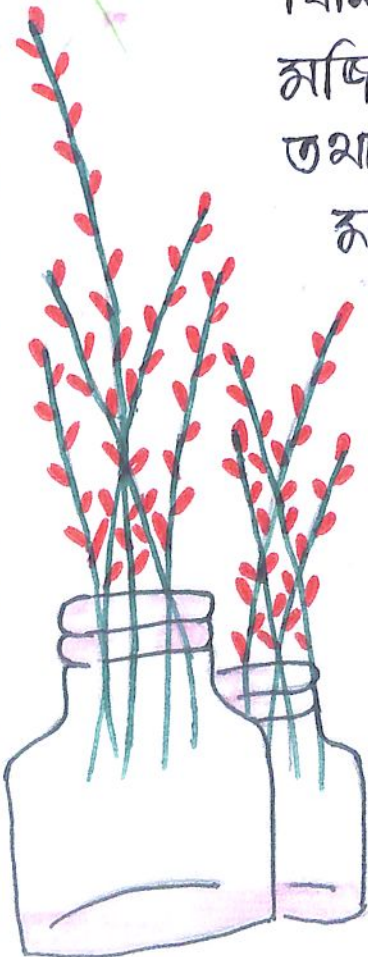
স্মৃতিৰ টুকুৰা বিচাৰি

- প্ৰমত্তপৰ্ণা বড়া
চতুৰ্থ শতাব্দী

দেখকুৰি দেওনা দাব কৰাৰ পাছত
চিনাকী বাটেৰে হেৰোৱা সোণাৰ টুকুৰা বিচাৰি যাও।
সঠিক ঠিকনা নাই,
জোঁজোৰৰ সোণালী স্মৃতিৰ দীপাল অৱশেষবোৰে
জায়ে, সন্ধানি যাত্ৰাৰ প্ৰেৰণা দি যায়।
সময় চেকুৰি গ'ল, আঁজাও ভাৰহি গ'ল
আদৰ্শত দেখা সপোনৰ জয় হ'ল যদিও,
লৰালিৰ সপোনে প্ৰতিয়াও কিৰিলি দাবি উৰি ফুৰিছে,
উমলি ফুৰা নাহৰদোপাৰ তলত, সন্ধানি দুইজালৰ
চাপৰ আদাত

নাথবা,

ঘোনে থোৱা টেবুলৰ সন্মুখৰ বেষণ।
খিমিকি জ্বলা চাকিটে দ্বিৰ হ'ল
সন্ধানি জলনি চালত গুলমিৰলৈ ল'লে,
তথাপি জানো চিকমিক পোহৰও হুত কপলা কৰা-
জাদুতা জানো দাহৰিব দাবি?

English
Section

Women As A True Nation Builder

Women. they've always been there, quietly shaping everything we call home. Not just in the shadows, but right at the heart of it building societies with their hands, minds, hearts.

Think about it: they teach our kids the first lessons in kindness, grit, the stuff that sticks. Education?

They're the spark. In places like rural India, women's groups are turning barren fields into buzzing markets, lifting families from dirt floors to dreams. Economies hum because of them. Health blooms. Culture endures. Without their steady push, we'd stumble. But history shows us the walls they've crashed through. Patriarchy's iron grip. Whispers calling them weak, unworthy. Locked out of schools, jobs, voices silenced.

Remember Savitribai Phule? She marched through stones and sneers in 1848, opening the first school for girls. defying an entire world

Sunita Williams

Sunita Williams is a renowned NASA astronaut of Indian-Slovenian descent with over 600 days in space.

She holds records for the most spacewalks by a woman and commanded the ISS. Her Indian heritage via her father makes her a cultural icon in India. She inspires Indian youth in STEM through school visits and engagements.

Williams promotes national pride by taking Indian symbols like the Bhagavad Gita to space. She celebrated 'Diwali' in orbit, boosting space exploration enthusiasm. She champions women in STEM, breaking gender barriers in science.

As a first woman ISS commander, she motivates girls in aviation and engineering. Her resilience during long missions highlights mindset-driven empowerment. She influences policies and aspirations for female scientists in India.

Sofiya Qureshi

Colonel Sofiya Qureshi is an Indian Army officer from the Corps of Signals. She made history leading women in multinational exercises and UN missions. From a third-generation military family, commissioned in 1999. Served in counter-insurgency ops and built key communication networks. Led briefing for Operation Sindoor, the 2025 anti-terror strike. First woman to helm such high-profile defense roles. Her courage breaks barriers for women in uniform. Inspires Gen-Z girls to join armed forces fearlessly. Urges them: "Be the firepower and firewall of Bharat." Motivates thousands to serve India with pride.

Vyomika Singh

Chief Commander Vyomika Singh is an Indian Air Force helicopter pilot.

Commissioned in 2004, she flies Chetak and Cheetah helicopters with over 2,500 hours.

Served in tough areas like Jammu & Kashmir and Northeast India.

Co-led the Operation Sindoor 2025 briefing with Col. Safiya Qureshi. First in her family to join military; engineering graduate.

Earned permanent commission in 2019; led 2020 Arunachal rescue. Exemplifies women's growing role in Indian defense aviation.

Screaming no. Marie Curie, mixing brilliance with sheer will in labs that shunned her. Malala, a bullet in her head, still shouting for every girl's right to learn. And these quiet revolutions: laws finally bending, like India's big inheritance shift in 2005, or the way raw fire of #MeToo ripping secrets wide open. They climbed. They fought. Bruised, but unbroken. Empower them more. Watch nations scar - fairer, fiercer, alive.

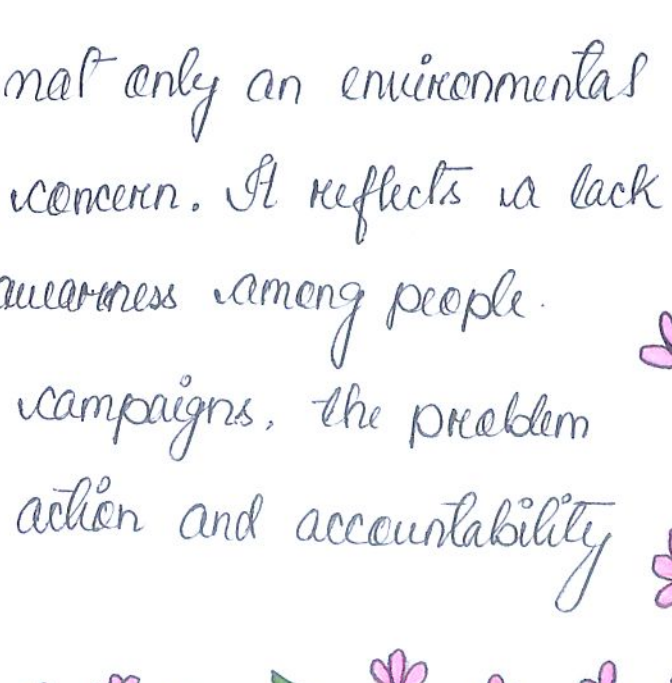
- Rinoy Dutta
B.A. 2nd Sem

Pollution of Rivers and Silence on the Suffering Women

Rivers have always been an essential part of human life. They provide water for drinking, agriculture and support natural ecosystems. However, in recent times, many rivers have become heavily polluted due to human activities. Industrial waste, plastic materials, sewage and harmful chemicals are continuously discharged into rivers, making the water unsafe and unhealthy. As a result, aquatic life is damaged and people who depend on rivers face serious health and livelihood problems.

River pollution is not only an environmental issue but also a social concern. It reflects a lack of responsibility and awareness among people. Despite various rules and campaigns, the problem continues because proper action and accountability are often missing.

Similarly, society often remains silent about another serious issue, the suffering of women.

Many women face problems such as violence, discrimination and inequality in their daily lives.

However, due to fear, social pressure and lack of support many of them do not raise their voices.

This silence is a major concern. Just as polluted rivers are ignored until the situation becomes critical, the problems faced by women are also often neglected. Such neglect increases suffering and delay justice.

Both these issues are connected through society's indifference. Rivers and women both deserve care, respect and protection. It is the responsibility of every individual to take action, whether by protecting the environment or by supporting women's rights and dignity.

Amalraj Tete
4th semester

मुंशी प्रेमचंद की अनोखी उपन्यास 'निर्मला' के जरिद्र सामाजिक वास्तवता का प्रकाश

- विद्या कुमारी ठाकुर
द्वितीय दुमाहो

मुंशी प्रेमचंद हिंदी साहित्य के महान और प्रसिद्ध लेखक थे। उनका वास्तविक नाम धनपत राय श्रीवास्तव था। उनके माता-पिता का नाम आनंदी देवी और अजायब लाल था। उनका जन्म उत्तर प्रदेश के वाराणसी के लमही गाँव में हुआ था। प्रेमचंद जो ने अपने लेखन में समाज की सच्चाइयों, कुरीतियों और विशेष रूप से गरीबों तथा महिलाओं की समस्याओं को बहुत ही सरल और प्रभावशाली ढंग से प्रस्तुत किया है। निर्मला उनका एक महत्वपूर्ण सामाजिक उपन्यास है।

यह उपन्यास नारी जीवन की कठिनाइयों और समाज में उसकी स्थिति को दर्शाता है। इसमें खासकर कहेज प्रथा और अनर्गल विवाह जैसी समस्याओं को उजागर किया गया है, जो एक लड़की के जीवन को प्रभावित करती हैं।

इस पुस्तक को सबसे बड़ी विशेषता यह है कि इसमें नारी के दर्द और उसके संघर्ष को बहुत ही सच्चाई से दिखाया गया है। यह बताता है कि समाज में स्त्री को बराबरी का सुविधानहीं मिलता और उसे कई बार बिना किसी गलती के भी दुख सहना पड़ता है। लेखक ने यह भी दिखाया

हैं कि संदेह और बढ़ती सौच परिवार को कैसे तोड़ देती हैं।

इस उपन्यास की नायिका निर्मला एक सरल, गौरी और संस्कारी लड़की है, जिसके जीवन में खुशियाँ ज्यादा समय तक नहीं लिंक पाती। दहेज की समस्या के कारण उसका विवाह एक उम्रदार-व्यक्ति से कर दिया जाता है, जो उसके जीवन का सबसे बड़ा मौड़ बन जाता है। विवाह के बाद उसे न तो सच्चा प्रेम मिलता है और न ही विश्वास। उसके पति के मन में धीरे-धीरे संदेह पैदा होने लगता है जिससे घर का वातावरण तनावपूर्ण हो जाता है और परिवार में दूरियाँ बढ़ती जाती हैं। निर्मला अपने कर्तव्यों को निभाती रहती है, लेकिन उसे कभी सच्चा सुख नहीं मिलता। उसका जीवन धीरे-धीरे दुख और संघर्ष से भर जाता है।

अंत में 'निर्मला' हमें यह सिखाती है कि दहेज प्रथा जैसी कुरीतियाँ समाज के लिए बहुत हानिकारक हैं और स्त्रियों को भी समान और समान अधिकार मिलना चाहिए। यह उपन्यास आज भी हमें सोचने पर मजबूर करता है कि समाज में नारी की स्थिति को सुधारना कितना जरूरी है।

सपनों की कीमत

- विद्या कुमारी ठाकुर
द्वितीय छमाही

कॉलेज के Economics Department की दीवार पर एक लाइन लिखी थी — "Resources are limited but dreams are unlimited." इसी लाइन को रोज पढ़ती थी सिया, और हर दिन खुद को थोड़ा और गजबूत बनाती थी।

सिया एक साधारण परिवार से थी। घर की आर्थिक स्थिति बहुत अच्छी नहीं थी। उसके पिता एक छोटे दुकानदार थे और माँ घर संभालती थी। कई बार घर की जरूरतें पूरी करना भी मुश्किल ही जाता था, इसलिए सिया ने बचपन से ही समझ लिया था कि जिंदगी में हर चीज आसानी से नहीं मिलती।

लेकिन सिया की सोच अलग थी। उसने Economics को सिर्फ एक Subject के तौर पर नहीं, बल्कि अपने जिंदगी का हिस्सा बना लिया था। उसे समझ आ गया था कि जब कम ही, तो उनका सही उपयोग हो असली समझदारी होती है, वह पुरानी किताबों से पढ़ाई करती, लाइब्रेरी में घंटों बैठती और अपने नोट्स खुद तैयार करती थी।

कई बार उसके दोस्तों के पास नए कपड़े और बेहतरीन सुविधाएँ होती थी, जबकि सिया के पास बहुत सीमित चीजें थीं। फिर भी उसने कभी हार नहीं मानी। वह जानती थी कि उसका हर छोटा sacrifice उसके